

ERFGOEDVERORDENING DORDRECHT

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. monument
 1. zaak, die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
 2. terrein of gebied dat van algemeen belang is wegens zijn cultuurhistorische of landschappelijke waarde, dan wel wegens een daar aanwezige zaak of zaken bedoeld onder 1.
- b. gemeentelijk monument: een overeenkomstig deze verordening als beschermd gemeentelijk monument aangewezen zaak of terrein als bedoeld onder a.
- c. gemeentelijke monumentenlijst: de lijst waarop de overeenkomstig deze verordening als gemeentelijk monument aangewezen zaken of terreinen zijn geregistreerd;
- d. rijksmonument: beschermd monument als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- e. welstands- en monumentencommissie: de op basis van artikel 15 Monumentenwet 1988 ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, deze verordening en het erfgoedbeleid.
- f. gemeentelijke archeologische verwachtingskaart: topografische kaart van het gemeentelijke grondgebied, waarop de archeologische verwachtingsgebieden zijn aangegeven;
- g. archeologisch verwachtingsgebied: gebied op de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart, waarvan een specifieke verwachting op het aantreffen van sporen en vondsten is aangegeven.
- h. plan van aanpak: een door de archeologisch uitvoerder op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het programma van eisen te voldoen.
- i. programma van eisen: een programma dat door het college wordt opgesteld en/of bekrachtigd en waarmee kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek;
- j. gemeentelijke beleidskaart archeologie: kaart op basis van de archeologische verwachtingskaart en waar aan archeologische verwachtingsgebieden een specifiek beleid is gekoppeld;
- k. zeer hoge archeologische verwachting (historische kern en terreinen op de provinciale Archeologische Monumentenkaart): zeer grote kans op archeologische vondsten of informatie;
- l. hoge archeologische verwachting: grote kans op archeologische vondsten of informatie;
- m. middelmatige archeologische verwachting: gemiddelde kans op archeologische vondsten of informatie;
- n. lage archeologische verwachting: onbekende, kleine tot geen kans op archeologische vondsten of informatie.
- o. bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- p. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht.
- q. vergunning: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, of 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- r. Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- s. archeologisch uitvoerder: een dienst, bedrijf of instelling, erkend door het Centraal College van Deskundigen en werkend volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie

Artikel 2. Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

HOOFDSTUK 2. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een zaak of terrein als bedoeld onder artikel 1, lid a, aanwijzen als gemeentelijk monument.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan de welstands- en monumentencommissie.
3. Voordat het college een monument met een religieuze bestemming dat uitsluitend of in overwegend deel wordt gebruikt voor de uitoefening van de eredienst, als gemeentelijk monument aanwijst, voert hij overleg met de eigenaar.
4. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van de Monumentenwet 1988 of dat is aangewezen op grond van de Monumentenverordening van de provincie Zuid-Holland.

Artikel 4. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

1. Op de voorbereiding van de aanwijzing is de in afdeling 3:4 Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure van toepassing.
2. Het college brengt de ontwerpbeschikking op het verzoek tot aanwijzing dan wel op de ambtshalve te nemen beschikking terstond ter kennis van de welstands- en monumentencommissie.
3. De welstands- en monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen twaalf weken na ontvangst van het verzoek van het college.
4. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de welstands- en monumentencommissie, maar in ieder geval binnen zes maanden na het (ambtshalve) verzoek.
5. In spoedeisende gevallen kan het college van de in dit artikel opgenomen voorbereidingsprocedure afwijken.

Artikel 5. Mededeling aanwijzingsbesluit

De aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.

Artikel 6. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

Het college registreert het gemeentelijk monument op de gemeentelijke monumentenlijst.

Artikel 7. Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan al dan niet op aanvraag van een belanghebbende de aanwijzing wijzigen.
2. Artikelen 3, 4 en 5 zijn van overeenkomstige toepassing op het wijzigingsbesluit.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, blijft overeenkomstige toepassing, als bedoeld in lid 2, achterwege.
4. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke monumentenlijst aangetekend.

Artikel 8. Intrekken van de aanwijzing

1. Indien het college de aanwijzing intrekt, zijn artikel 3, tweede lid, en artikel 4 en 5 van overeenkomstige toepassing.
2. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien aanwijzing plaatsvindt op basis van de Monumentenwet 1988 of de Monumentenverordening van de provincie Zuid-Holland.

3. De intrekking wordt op de gemeentelijke monumentenlijst geregistreerd.

HOOFDSTUK 3. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 9. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag:
 - a. een gemeentelijk monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b. een gemeentelijk monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, kunnen worden vervangen door het stellen van nadere eisen door het college ten aanzien van de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 10. De schriftelijke aanvraag

Een aanvraag als bedoeld in artikel 4.2, lid 2 Besluit omgevingsrecht voor een vergunning als bedoeld in artikel 9 en de daarbij te overleggen gegevens en bescheiden worden in drievoud ingediend.

Artikel 11. Termijnen advies

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een gemeentelijk monument aan de welstands- en monumentencommissie voor advies.
2. Binnen vier weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de welstands- en monumentencommissie schriftelijk advies uit aan het college.

Artikel 12. Weigeringsgronden

De vergunning kan slechts worden verleend als de monumentale waarden in voldoende mate in stand blijven en niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 13. Intrekken van de vergunning

De vergunning kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken indien:

- a. blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
- b. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het gemeentelijk monument zwaarder dient te wegen.

HOOFDSTUK 4. RIJKSMONUMENTEN

Artikel 14. Vergunning voor rijksmonument

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een beschermd rijksmonument aan de welstands- en monumentencommissie.
2. Binnen vier weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de welstands- en monumentencommissie schriftelijk advies uit aan het college.
3. Artikel 12 is van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 5. INSTANDHOUDING VAN ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSGBIEDEN

Artikel 15. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden om zonder of in afwijking van een vergunning een archeologisch verwachtingsgebied te verstoren, te beschadigen of te vernielen.

2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing indien;
 - a. het een verstoring betreft die plaatsvindt in:
 - een gebied met een lage archeologische verwachting;
 - een gebied met een middelmatige archeologische verwachting én de verstoringsdiepte niet groter is dan 100 cm beneden maaiveld;
 - een gebied met een hoge archeologische verwachting én de verstoringsdiepte niet groter is dan 70 cm beneden maaiveld;
 - een gebied met een zeer hoge archeologische verwachting én de verstoringsdiepte niet groter is dan 40 cm beneden maaiveld.
 - b. in het geldend bestemmingsplan bepalingen zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
 - c. sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste en tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en hierin voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
 - d. het college nadere eisen stelt met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden die leiden tot een verstoring van een archeologisch verwachtingsgebied als aangegeven op de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart;
 - e. een rapport is overgelegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
 - het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd of
 - de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad of
 - in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 16. Opgravingen en begeleiding

1. Indien binnen het grondgebied van de gemeente Dordrecht onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 sub h Monumentenwet 1988, dient, onverminderd de overige bepalingen van deze wet:
 - a. het college een programma van eisen vast te stellen, waarbij nadere eisen worden gesteld ten aanzien van het onderzoek.
 - b. de archeologisch uitvoerder, voorafgaande aan het onderzoek, een plan van aanpak ter goedkeuring aan het bevoegd gezag te overleggen.
2. In de nadere eisen neemt het college bepalingen op met betrekking tot het toezicht op de feitelijke uitvoering van het plan van aanpak. Tijdens het onderzoek dienen aanwijzingen van het college in acht te worden genomen.
3. Om te kunnen beoordelen of het plan van aanpak aan het programma van eisen en eventuele nadere regels voldoet, vraagt het bevoegd gezag advies aan een deskundige, zoals omschreven in de Wet op de archeologische monumentenzorg.

Artikel 17. Procedure

De bepalingen uit artikel 10, 12 en 13 zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 15, tweede lid, onder e, en artikel 16, eerste lid, onder b.

HOOFDSTUK 6 OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 18. Tegemoetkoming in schade

1. Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het bevoegd gezag hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen tegemoetkoming toe, indien de schade in relatie staat tot:
 - a. de weigering van het bevoegd gezag een vergunning als bedoeld in artikel 9 te verlenen;

- b. de voorschriften door het bevoegd gezag verbonden aan een vergunning als bedoeld in artikel 9;
- c. de door het college nader te stellen eisen als bedoeld in artikel 9, derde lid;
- d. de door het college nader te stellen eisen als bedoeld in artikel 15, tweede lid, onder d;
- e. een aanwijzing als bedoeld in artikel 16, tweede lid, tweede volzin.

Artikel 19. Strafbepaling

Degene, die handelt in strijd met het eerste en tweede lid van artikel 9 en artikel 15 met uitzondering van het bepaalde in het tweede lid, onder e, van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 20. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast:
 - a. Met betrekking tot zaken, terreinen en gebieden als bedoeld in artikel 1, onder b en c; de toezichthouders van de Milieudienst Zuid-Holland zuid.
2. Voorts zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

HOOFDSTUK 7. SLOTBEPALINGEN

Artikel 21. Intrekken oude regeling

De Monumentenverordening van Dordrecht vastgesteld op 31 januari 1995, gewijzigd op 1 april 2005 en 1 april 2009 wordt ingetrokken.

Artikel 22. Overgangsrecht

1. De op grond van de onder artikel 21 ingetrokken Monumentenverordening aangewezen en geregistreerde gemeentelijke monumenten, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de in artikel 21 ingetrokken verordening.

Artikel 23. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 30 december 2010 en werkt terug tot 1 oktober 2010.

Artikel 24. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Erfgoedverordening Dordrecht.

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor het maken van de Erfgoedverordening Dordrecht is gebruik gemaakt van de model Erfgoedverordening van het VNG. De Erfgoedverordening Dordrecht vervangt de Monumentenverordening en is aangepast naar aanleiding van de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg van september 2007, alsmede de feitelijke samenhang tussen monumenten en archeologie. De Erfgoedverordening Dordrecht is ten opzichte van de Monumentenverordening aangevuld met een archeologisch deel. De wijziging van de Monumentenverordening in deze Erfgoedverordening houdt tevens verband met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Invoeringswet algemene bepalingen omgevingsrecht (Invoeringswet Wabo), het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Regeling omgevingsrecht (Mor).

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De Wabo regelt de omgevingsvergunning die in de plaats komt van een reeks vergunningen, ontheffingen of toestemmingen voor het realiseren van een fysiek project. De meest bekende daarvan zijn:

- de bouwvergunning;
- de aanlegvergunning;
- de sloopvergunning;
- de monumentenvergunning;
- de sloopvergunning beschermd stadsgezicht;
- de milieuvergunning;
- de kapvergunning.

De Wabo beoogt tegemoet te komen aan het belang van een snelle dienstverlening. Het bevorderen van de tijdige besluitvorming vormt hiervan een onderdeel.

Eén aanvraag; één bevoegd gezag; één loket

De centrale gedachte bij de ontwikkeling van de Wabo is de "één loket gedachte". Dit houdt in dat de aanvrager vanaf een nader te bepalen moment in 2010 één omgevingsvergunning hoeft aan te vragen voor zijn project. De aanvrager geeft aan op welke activiteiten (bouw, aanleg, sloop enz.) zijn aanvraag betrekking heeft. Voor de Erfgoedverordening Dordrecht betekent dit dat bijvoorbeeld de omgevingsvergunning voor het bouwen en de omgevingsvergunning voor monumenten in één verzoek worden aangevraagd.

De omgevingsvergunning wordt vervolgens door één bevoegd gezag beoordeeld en doorloopt één procedure. De beslissing op de aanvraag kent ook één procedure van rechtsbescherming.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is in Dordrecht het college van burgemeester en wethouders. Het bevoegd gezag is integraal verantwoordelijk voor het te nemen besluit en is tevens belast met de bestuursrechtelijke handhaving.

In het Bor worden een aantal uitzonderingen op deze hoofdregel gemaakt. Een minister dan wel het college van gedeputeerde staten wordt in deze gevallen als het bevoegde gezag aangewezen. Deze gevallen zijn aangewezen in artikel 3.3 van de Wabo.

Gedeputeerde staten van de provincie is bevoegd gezag indien het gaat om de meer complexere categorieën inrichtingen. Deze zijn specifiek in bijlage I van het Bor omschreven.

Toestemmingsstelsels

Er bestaan verschillende methoden om de toestemmingstelsels (=vergunning en ontheffing) te integreren in de omgevingsvergunning. De toestemmingstelsels die toezien op plaatsgebonden activiteiten zijn volledig in de Wabo geïntegreerd; de bestaande toestemmingstelsels in de betreffende wetten of verordeningen vervallen. Het gaat om een procedurele integratie van de verschillende toestemmingstelsels. De inhoudelijke beoordeling vindt gecoördineerd plaats. Dit betekent dat de verschillende

toetsingskaders niet zijn geïntegreerd. Het toetsingskader van de Wabo bestaat derhalve uit een optelling van de afzonderlijke toetsingskaders. Deze verschillende toetsingskaders wegen allen even zwaar.

De procedure

In de Wabo is onderscheid gemaakt tussen de reguliere voorbereidingsprocedure en de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Slechts op een enkel punt is voor deze beide procedures afgeweken van de reguliere- en de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure van de Awb.

Wanneer voor een project meerdere toestemmingen uit de Wabo nodig zijn wordt door de aanvrager één aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend. De aanvrager kan er echter ook voor kiezen zijn project op te delen in deelprojecten en voor elk van die deelprojecten een afzonderlijke omgevingsvergunning aan te vragen. Het moet gaan om een onderdeel van het project dat fysiek te scheiden is van de andere onderdelen van het totale project. Ook wel de zogenaamde "onlosmakelijke verbondenheid". Het criterium van de *onlosmakelijkheid* is neergelegd in artikel 2.7 Wabo. Van onlosmakelijke samenhang is sprake als de activiteiten zien op dezelfde handeling. Het gaat dan om een activiteit die tegelijkertijd ook aangemerkt moet worden als een andere activiteit als omschreven in de artikelen 2.1 en 2.2. van de Wabo. Deze activiteiten overlappen elkaar en zijn niet te scheiden. Zij vormen een en dezelfde handeling die binnen twee of meer activiteitenomschrijvingen vallen. Vanwege de overlap in de activiteitenomschrijvingen is het in deze gevallen niet mogelijk om de handeling op te knippen in deelvergunningen. Een omgevingsvergunning voor een deelproject geeft de bevoegdheid het deelproject ook daadwerkelijk al uit te voeren. Hieraan bestaat bijvoorbeeld behoefte bij een project waarbij voor de nieuwbouw van woningen grond bouwrijp gemaakt moet worden en/of enkele oude opstallen gesloopt moeten worden wat door verschillende partijen wordt uitgevoerd. De omgevingsvergunning voor het bouwrijp maken en/of het slopen van opstallen kan aangevraagd worden en de werkzaamheden kunnen na het verlenen van dit gedeelte van de omgevingsvergunning ook starten. Vervolgens kan een omgevingsvergunning voor de bouw van de woningen worden aangevraagd. Het gaat om verschillende besluiten waartegen een afzonderlijke rechtsbeschermingsprocedure open staat.

Daarnaast heeft de aanvrager de mogelijkheid om een gefaseerde omgevingsbeschikking aan te vragen. Hij bepaalt zelf welke activiteit wordt gefaseerd. De beoordeling in de eerste fase is erop gericht te onderzoeken of één van de door de aanvrager voorgenomen activiteiten, bijvoorbeeld het oprichten en inwerking hebben van een inrichting, kan worden verricht en dus een gerede kans heeft om een omgevingsvergunning te krijgen. Het betreft een volledige toetsing. Tenuitvoerlegging van een omgevingsvergunning is pas mogelijk nadat ook een omgevingsbeschikking tweede fase is verleend en een volledige vergunning is verkregen. De tweede fase omgevingsbeschikking bevat de noodzakelijke toestemmingen die niet in een eerste fase zijn vergund. Door aanvraag van een omgevingsbeschikking eerste fase kan een financieel risico voor de aanvrager worden beperkt. Hij hoeft in dit geval nog niet aan alle indieningsvereisten te voldoen. Het rechtsgevolg van een eerste fasebeschikking is dat bij de beoordeling van de gedetailleerde aanvraag voor de overige activiteiten (de tweede faseaanvraag) niet meer getoetst wordt aan de criteria van de eerste fase. De eerste fasebeschikking kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken, indien niet binnen twee jaar nadat deze beschikking is genomen een aanvraag voor een tweede fasebeschikking is ingediend. Beide beschikkingen treden tezamen in werking. Tegen beide beschikkingen staat rechtsbescherming op grond van de Awb open.

Informatie over de omgevingsvergunning

Er is een kennisplein omgevingsvergunning: <http://omgevingsvergunning.vrom.nl>. hierop zijn tal van brochures over de omgevingsvergunning te vinden.

De Wabo en de Erfgoedverordening Dordrecht

De monumentenvergunningen uit de Monumentenverordening en de Monumentenwet 1988 integreren volledig in de omgevingsvergunning, omdat het om plaatsgebonden activiteiten gaat. Daarom is in artikel 2.2 van de Wabo bepaald dat het verboden is zonder een omgevingsvergunning een krachtens een verordening aangewezen monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen of te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waarop het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Een extra overweging voor het volledig integreren van de monumentenvergunning in de omgevingsvergunning is dat de verlening van de monumentenvergunning in de praktijk vaak samenliep met de verlening van de bouwvergunning of de aanlegvergunning. Er is voor gekozen om de instandhoudingsvergunning van archeologische terreinen op grond van artikel 2.2, tweede lid, Wabo aan te haken bij de omgevingsvergunning (facultatieve integratie). Zolang gemeentelijke bestemmingsplannen nog niet 'Malta-proof' zijn, kan op deze wijze in de omgevingsvergunning bescherming aan archeologische waarden in de bodem worden geboden bij de realisatie van een fysiek project.

De Erfgoedverordening Dordrecht bevat de mogelijkheid om nadere eisen te stellen. De Wabo ziet toe op vergunningen en ontheffingen en niet op nadere eisen. Het college blijft hiervoor het bevoegd gezag. Het inhoudelijk toetsingskader van de omgevingsvergunning inzake gemeentelijke monumenten is in deze verordening bepaald.

Voor het overige is bij het opstellen van deze Erfgoedverordening rekening gehouden met de 'Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving'. Ook zijn de bepalingen van de Monumentenwet 1988 en de daarin gekozen systematiek als uitgangspunt genomen.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Sub a

Bij de omschrijving van het begrip 'monument' is, met uitzondering van de 50-jaar grens, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Monumentenwet 1988. De cultuurhistorische waarde is volgens de Memorie van Toelichting de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt. Dit is een zo ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een archeologische, landschappelijke, geschiedkundige en of bouwhistorische waarde. In Dordrecht zijn deze waarden uitgewerkt in een beleidsregel die de volgende selectiecriteria voor de aanwijzing van gemeentelijke monumenten omvat: archeologische waarde, cultuurhistorische waarde; architectonische waarde; situering; gaafheid en unieke waarde.

Omdat de 50-jaargrens voor rijksmonumenten niet voor gemeentelijke monumenten is overgenomen, biedt de verordening ook de mogelijkheid om monumenten die (nog) niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst omdat ze 'te jong zijn', al op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen.

Uitgangspunt in deze verordening is dat onder het begrip 'zaak' alleen onroerende zaken worden verstaan. Immers, het effectueren van de bescherming van roerende monumenten vormt een probleem, aangezien deze meestal eenvoudig kunnen worden verplaatst en daardoor ongemerkt over de gemeentegrens en daarmee buiten de werking van de verordening worden gebracht. Zaken die naar hun aard roerend zijn, zoals een kerkorgel, kunnen wel de beschermde status krijgen, op basis van de redengevende omschrijving.

Sub c

Dit betreft de lijst waarop de gemeente de overeenkomstig de verordening aangewezen monumenten registreert. Het plaatsen op de monumentenlijst heeft geen rechtsgevolg. Het betreft slechts een administratieve handeling. Voorafgaand aan de plaatsing op de lijst is het de aanwijzing tot gemeentelijk monument die rechtsgevolg beoogt. Het is inzichtelijker om de aanwijzing en de plaatsing op de lijst uit elkaar te trekken. Zie ook de toelichting op artikel 3, lid 1, en artikel 6.

Sub d

Voor de begripsomschrijving van een 'rijksmonument' is aangesloten bij de begripsomschrijving van 'beschermd monument' in de Wabo. De Wabo zelf verwijst weer naar de Monumentenwet 1988. Deze wet omschrijft een beschermd monument als een onroerend monument dat is ingeschreven in een ingevolge de Monumentenwet 1988 vastgesteld register. Op de vergunningverlening voor rijksmonumenten zijn de bepalingen uit de Wabo van toepassing.

Sub e

Sinds de komst van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002 kan elk bevoegd orgaan in de gemeente (raad, college en burgemeester) zelf zijn commissies instellen. De welstands- en monumentencommissie is een commissie die adviseert aan het bevoegd gezag. In de Erfgoedverordening Dordrecht wordt door de raad bepaald dat de welstands- en monumentencommissie advies moet uitbrengen aan het bevoegd gezag. Dit vloeit voort uit de Monumentenwet 1988. In artikel 15 van deze wet is bepaald dat de gemeente in een verordening de inschakeling van een commissie moet regelen die adviseert aan het bevoegd gezag over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f van de Wabo. De wetgever geeft

hier dus aan dat het college in dit geval geen keuzevrijheid heeft ten aanzien van het instellen van een commissie. Het instellen van de welstands- en monumentencommissie door het college gebeurt door middel van een apart collegebesluit.

In Dordrecht wordt gewerkt met een zogenaamde gecombineerde commissie, de welstands- en monumentencommissie. De taken van deze commissie strekken zich uit over de Erfgoedverordening Dordrecht, de Monumentenwet 1988 en de Wabo. Door de welstands- en monumentencommissie in deze begripsomschrijving bevoegd te verklaren over de toepassing van de Wabo te adviseren aan het bevoegd gezag, is voldaan aan het vereiste, genoemd in artikel 15 van de Monumentenwet 1988.

Sub j

De gemeentelijke beleidskaart archeologie kan een praktische oplossing bieden in het geval dat nog geen Malta-proof bestemmingsplan is vastgesteld. In dat geval kunnen gebieden op een dergelijke beleidskaart worden opgenomen, indien blijkt dat daar op grond van gemeentelijk historisch onderzoek mogelijk archeologische sporen in de bodem kunnen worden aangetroffen.

Sub o

Zoals ook in de algemene toelichting is aangegeven is de hoofdregel dat burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project zich in hoofdzaak afspeelt het bevoegd gezag is. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de algemene toelichting behorend bij deze verordening.

Overige begripsbepalingen – bouwhistorisch onderzoek

De overige begripsbepalingen zijn in hun definitie al ruim omschreven, zodat deze geen nadere toelichting behoeven. Wat nog wel een nadere toelichting behoeft is het bouwhistorisch onderzoek.

Het bouwhistorisch onderzoek is als begrip niet opgenomen in deze verordening.

De voorwaarden die de gemeente betreffende de afhandeling van aanvragen om een beschikking (in casu de omgevingsvergunning) op grond van artikel 4:5 Awb kan stellen, bieden hiervoor voldoende houvast. Inzicht in de cultuurhistorische waarde van een gebouw is bij de beoordeling van de aanvraag tot wijziging van een monument van groot belang. Een bouwhistorisch onderzoek behoort tot de noodzakelijke gegevens om tot een beoordeling van de aanvraag te komen. Hierbij moet wel sprake zijn van evenredigheid wat betreft de omvang van de wijziging van het monument in relatie tot de omvang van het onderzoek en de daaraan verbonden kosten. Deze bepaling uit de Awb maakt het daarmee niet noodzakelijk dat het laten verrichten van een bouwhistorisch onderzoek in de verordening opgenomen hoeft te worden.

Ook in de indieningsvereisten in hoofdstuk 5 van de Mor wordt in artikel 5.4 lid d verwezen naar door de aanvrager desgewenst te leveren cultuurhistorische rapporten waaronder rapporten inzake bouwhistorie.

Artikel 2. Het gebruik van een monument

Het betreft hier vooral de gebruiksmogelijkheden die de eigenaar/gebruiker zelf aan het object toekent. Deze gebruiksmogelijkheden slaan op de constructie en de ligging van het object, maar ook het feitelijke gebruik van het object zelf.

HOOFDSTUK 2. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

De Wabo is niet van toepassing op dit hoofdstuk. De Wabo ziet alleen op toestemmingstelsels (vergunningen en ontheffingen). Hierdoor blijft het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag betreffende de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

Lid 1

De aanwijzing tot gemeentelijk monument en het plaatsen op de monumentenlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke monumentenlijst is slechts een administratieve handeling.

Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het college. Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het monument.

Een aanwijzing heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie art. 9, tweede lid) of slechts op grond van de nadere eisen (zie art. 9, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende omschrijving zorgvuldig bekeken te worden wat wel en wat niet van het object tot monumentaal beschermingswaardig onderdeel wordt aangewezen en voor welk deel een vergunningplicht achterwege kan blijven.

Lid 2

Het college moet het advies inwinnen van de welstands- en monumentencommissie als bedoeld onder artikel 1, sub e. De verordening bindt het advies niet aan bepaalde voorschriften over vorm en inhoud. Dit wordt geregeld in de beleidsnotitie en verordening die de taak en werkwijze van de welstands- en monumentencommissie bepaalt.

In deze verordening is geen bepaling opgenomen dat voordat het college over een aanwijzing een besluit neemt de aanvrager en andere belanghebbenden hun zienswijzen naar voren kunnen brengen. Dit is namelijk al geregeld in Afdeling 3.4 (Uniforme openbare voorbereidingsprocedure) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Lid 3

Dit lid is nodig ondanks het bepaalde in Afdeling 3.4 Awb dat belanghebbenden zienswijzen naar voren kunnen brengen. Overleg is immers meer dan het naar voren kunnen brengen van zienswijzen.

Lid 4

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking.

Artikel 4. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

Lid 1

In afwijking van de model-erfgoedverordening van de VNG is hier niet gekozen voor voorbescherming bij een verzoek of ambtshalve te nemen beschikking voor aanwijzing. Gekozen is voor toepassing van Afdeling 3:4 van de Awb waarbij eerst een ontwerpbeschikking door het college wordt afgegeven waartegen zienswijzen kunnen worden ingebracht en daarna pas, na afweging van belangen, de beschikking wordt afgegeven. Voorbescherming kan leiden tot misbruik van het verzoek tot aanwijzing. Bijvoorbeeld als door tegenstanders van bepaalde ontwikkelingen alle mogelijkheden worden aangegrepen om een ontwikkeling te vertragen of tegen te gaan. Ook als evident geen sprake is van monumentale waarde zal toch de betreffende procedure moeten worden afgehandeld voordat de voorbescherming weer vervalt. Voorbescherming leidt er bovendien toe dat voor alle wijzigingen een vergunning moet worden aangevraagd en dat

gedurende de voorbescherming alle bouwactiviteiten dienen te worden opgeschort. Als het college van mening is dat cultuurhistorische waarden in gevaar dreigen te komen kan hij gebruik maken van de in lid 5 geregelde spoedprocedure.

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de welstands- en monumentencommissie moet adviseren (lid 3) en het college een beslissing moet nemen (lid 4). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn. In het kader van de vermindering van administratieve lasten dient goed nagedacht te worden over de specifieke invulling met betrekking tot de duur van de termijnen. Over het algemeen geldt hoe korter de termijnen zijn, des te minder zijn de administratieve lasten voor de burger.

Het bepaalde in lid 3 heeft tot gevolg dat, wanneer de welstands- en monumentencommissie niet tijdig adviseert, het college de volgende keuze kan maken: zonder advies een beslissing nemen, of besluiten om een (te laat uitgebracht advies als bedoeld in het derde lid) toch in hun overwegingen te betrekken. Als het college niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Ingevolge Artikel 6:2 Awb staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan.

Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (Afdeling 3.6).

Artikel 5. Mededeling aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de mededeling van het college is voor alle aan de monumentale zaak of gebied verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot gemeentelijk monument is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 5 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (Afdeling 3.6). Indien Afdeling 3:4 Awb is toegepast (horen van belanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in Artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 6. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden monumentenlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken of gebieden als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 7. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke monumentenlijst (lid 4).

Artikel 8. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1). Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de welstands- en monumentencommissie nodig. Monumenten op de gemeentelijke monumentenlijst waarvan de aanwijzing is ingetrokken (omdat ze zijn gesloopt of anderszins volledig teloor gegaan), worden door het college van de monumentenlijst gehaald.

Het kan zinvol zijn om voor een gebouw, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige) documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd.

HOOFDSTUK 3. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 9. Instandhoudingbepaling

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 9 vertoont gelijkenis met artikel 2.2, eerste lid, onder f van de Wabo waarbij het gaat om de beschermde monumenten uit de Monumentenwet 1988. In dit artikel gaat het alleen over gemeentelijke monumenten. Ten aanzien van de omgevingsvergunningaanvraag voor gemeentelijke monumenten is van belang dat het verkrijgen van gegevens en ontbrekende gegevens geregeld is in de Awb (Artikel 4:2 respectievelijk 4:5 en 4:15). In het kader van de Wabo dient de gemeente een aanvraag langs elektronische weg mogelijk te maken. Een schriftelijke aanvraag wordt ingediend met behulp van een door de Minister van VROM vastgesteld formulier.

De Mor voorziet in nadere regels met betrekking tot de indieningsvereisten voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning. In hoofdstuk 5 van de Mor zijn specifieke indieningsvereisten opgenomen voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningsvereisten gelden. Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid van deze indieningsvereisten af te wijken. In het kader van de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven dienen de indieningsvereisten bij de vergunningaanvraag zo beperkt mogelijk gehouden te worden.

In lid 3 van artikel 9 wordt de mogelijkheid geschapen voor het college om nadere eisen te stellen die in de plaats kunnen worden gesteld van het verbod uit het eerste lid en de vergunningplicht uit het tweede lid. De Wabo ziet alleen op vergunningen en ontheffingen. Deze bepaling over het stellen van nadere eisen valt daarom buiten de Wabo. Het college blijft hiervoor het bevoegde gezag. Het zal hierbij over het algemeen gaan om wijzigingen aan gemeentelijke monumenten die niet van ingrijpende aard zijn. Voornamelijk het reguliere onderhoud kan in vastomlijnde regels worden opgenomen, zodat burgers niet voor relatief eenvoudige wijzigingen (bijvoorbeeld met betrekking tot kleurstelling of het gebruik van identieke materialen) worden geconfronteerd met een vergunningprocedure. In deze nadere regels kunnen dan expliciet die situaties worden benoemd waarin de burger geen vergunning hoeft aan te vragen. Indien echter duidelijk is wat het toetsingskader is voor grote (niet-reguliere) wijzigingen aan een monument, kan ook dit toetsingskader in algemene eisen worden opgenomen, zodat burgers nog minder met administratieve lasten worden geconfronteerd.

In de nadere eisen (uitvoeringsrichtlijnen of programma's van eisen) kunnen de uitgangspunten, functionele toetsen en aanwijzingen in het kader van de monumentenzorg worden opgenomen. Hierbij dient de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) voorop te staan. Voorts staat het voeren van (voor)overleg centraal bij dit artikel, zodat maatwerk kan worden geleverd. Praktisch gezien gaat een medewerker monumentenzorg van de gemeente, op locatie en gezamenlijk met de initiatiefnemer, onderzoeken welke aanpassingen mogelijk zijn aan de hand van de algemene regels, zodat de monumentale waarde van het object niet of zo min mogelijk wordt aangetast.

Om inzicht te geven in zaken die een rol kunnen spelen bij de toetsing van plannen voor de restauratie of wijziging van monumentale bouwwerken, werkt de gemeente Dordrecht aan restauratiecriteria die te zijner tijd op de website van de gemeente komen te staan. De restauratiecriteria geven uitleg over zo veel mogelijk reparatie- en uitvoeringsmethoden. Immers, door een juiste technische uitvoering van de werkzaamheden is het behoud van cultuurhistorische waarden gegarandeerd. Ook staan methoden die de voorkeur hebben aangegeven. Verder geven de criteria inzicht in nieuwe toevoegingen of aanpassingen waarbij historische onderdelen in het geding zijn.

Het is niet mogelijk om voor alle gevallen algemene, toetsbare criteria op te stellen. Veel hangt af van de ouderdom, het materiaalgebruik, de fysische condities en de

monumentaliteit van een pand. Daarom is vaak overleg en een bezoek ter plaatse met monumentenzorg toch gewenst.

Algemene uitgangspunten bij onderhoud en restauratie van gebouwde gemeentelijke monumenten

- Behoud gaat voor vernieuwen
Historische bouwmaterialen, structuren en constructiewijzen hebben een belangrijke monumentale en historische waarde. Deze waarde moet zoveel mogelijk gerespecteerd worden, opdat de geschiedenis en ontwikkeling van het ambachtelijke bouwen, evenals het dagelijkse gebruik van een monument afleesbaar zijn. Door vervanging gaat deze afleesbaarheid voorgoed verloren.
- Liever herstel dan vervanging
Indien een onderdeel of element, ondanks kwaliteitsverlies, zijn functie nog vervult, is vervanging geen optie. Indien een toevoeging nodig is om een onderdeel of element naar behoren te laten functioneren, krijgt dit de voorkeur boven een volledig nieuw onderdeel of element.
- Hergebruik oud materiaal
Ook al gebeurt vernieuwen met oude materialen, het blijft vernieuwen. Daarom heeft behoud van bestaand materiaal altijd de voorkeur. Maar hergebruik van historische bouwmaterialen verdient wel de voorkeur boven gebruik van nieuwe bouwmaterialen.
- Omkeerbaarheid toevoegingen/veranderingen
Vindt er een verandering aan een monument plaats, dan moet deze terug te draaien zijn, zonder de monumentale waarde aan te tasten.
- Verenigbare materialen
Soms passen historische materiaaltoepassingen en/of constructiewijzen niet bij de moderne bouwmaterialen of constructiewijzen. Met als mogelijk gevolg dat er door fysische en/of chemische reacties schade kan ontstaan aan het monument. Daarom mogen de toe te passen technieken geen mechanische, fysische of chemische schade toebrengen aan een monument.
- Noviteiten niet zonder meer toepassen
Nieuwe materialen combineren vaak technisch niet met oude. Materialen of technieken moeten hun toepasbaarheid door attest of ervaring aantonen. In geval van twijfel kan een materiaal of techniek geweigerd worden. Van nieuwe materialen en technieken is de invloed op de bestaande materialen en het bestaande gebouw soms niet bekend. De invloed zou misschien destructief kunnen zijn. Alleen toepassen als zich geen passende oplossing aandient.
- Restaureren is maatwerk
Iedere restauratieopgave is anders en daarom moeten de restauratie- en ontwerp oplossingen gebaseerd zijn op een analyse van de bestaande toestand. Zo'n analyse bestaat uit een
 - bouwhistorisch onderzoek
 - bouwtechnisch onderzoek
 - architectonische beschrijving

De nieuwe gewenste toestand mag nooit uitgangspunt zijn bij de analyse.

- Bouwhistorie respecteren

Een gebouw kan wat betreft het gebruik of de functie in de loop der jaren veranderen. Het proces daarvan heeft historische waarde. We kunnen stellen dat een monument zijn waarde vaak ontleent aan de bouwgeschiedenis.

Latere wijzigingen of toevoegingen kunnen enorm belangrijk zijn, omdat we daar de bouwgeschiedenis van een gebouw aan kunnen aflezen. Een reconstructie tracht weliswaar een historisch beeld op te roepen, maar daarvoor moeten vaak historisch waardevolle onderdelen wijken en dat verstoort het aflezen.

Vaak is een reconstructie ook deels fantasie, omdat gegevens van de oorspronkelijke situatie ontbreken. In overleg met bureau M&A kan de oorspronkelijke situatie soms worden teruggebracht, mits er geen historisch relevante onderdelen ten behoeve van dit herstel worden verwijderd.

Artikel 10. De schriftelijke aanvraag

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan op grond van het Bor zowel digitaal als op papier worden ingediend. Een burger heeft de keuze tussen het digitaal dan wel schriftelijk aanvragen van de omgevingsvergunning. Voor ondernemingen en personen met een zelfstandig beroep geldt in beginsel geen keuzevrijheid, zij kunnen uitsluitend een aanvraag langs digitale weg indienen. Aangezien een aantal, met name kleinere, bedrijven nog niet over de benodigde voorzieningen beschikt om een aanvraag digitaal in te dienen is in overleg met diverse brancheorganisaties besloten om de verplichting na verloop van twee jaren in werking te laten treden.

Het Bor bepaalt dat in het kader van de vermindering van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven het bevoegd gezag bij een schriftelijke aanvraag maar maximaal 4 exemplaren van de aanvraag en de daarbij behorende bescheiden mag opvragen. In bepaalde gevallen kan op grond van het derde lid van artikel 4.2 Bor hiervan worden afgeweken. Er moet dan sprake zijn van twee of meer adviezen of verklaringen van geen bedenkingen.

Artikel 11. Termijnen advies en vergunningverlening

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 10 de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Indien er meerdere activiteiten voor een project moeten worden uitgevoerd en voor één van de andere activiteiten de uitgebreide voorbereidingsprocedure op grond van de Wabo gevolgd moet worden dan wordt voor het hele project de uitgebreide voorbereidingsprocedure gevolgd. Uitgangspunt van de Wabo is dat altijd maar één procedure geldt. Indien er sprake is van een samenloop van procedures geldt de zwaarste procedure (in dit geval de Uniforme openbare voorbereidingsprocedure Afdeling 3:4 Awb).

Aangezien veelal de reguliere procedure gevolgd zal worden is ervoor gekozen om deze hieronder nader toe te lichten.

De reguliere voorbereidingsprocedure komt tegemoet aan één van de doelen van de Wabo, namelijk het bevorderen van een snelle besluitvorming.

De reguliere voorbereidingsprocedure sluit voor het overgrote deel aan bij titel 4.1 van de Awb. De procedure vangt aan met een verplichte ontvangstbevestiging van het indienen van een aanvraag. Het bevoegd gezag zendt de aanvrager nadat het de aanvraag heeft ontvangen een bericht waarin het vermeldt dat zij bevoegd gezag is, welke procedure zal worden doorlopen, de beslistermijn en de beschikbare rechtsmiddelen en indien de reguliere procedure wordt gevolgd vermeldt het bevoegd gezag tevens dat een beslissing van rechtswege is gegeven, indien niet tijdig op de aanvraag is beslist. Indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag (zie voor indieningsvereisten monumenten hoofdstuk 5 Mor), stelt het bevoegd gezag de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen de door hem gestelde termijn aan te vullen. Het bevoegd gezag geeft van de aanvraag met vermelding van de ontvangstdatum kennis in een of meer dag, nieuws- of huis-aan-

huisbladen of op een andere geschikte wijze. Het bevoegd gezag moet op grond van artikel 3.9 Wabo binnen 8 weken een beslissing op de aanvraag nemen. In deze periode moet het bevoegd orgaan eventuele belanghebbenden de mogelijkheid geven om zienswijzen in te brengen (Artikel 4:8 Awb).

Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo 'andere instanties' aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de welstands- en monumentencommissie. Voor het uitbrengen van advies is geen termijn opgenomen. Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen. Het is echter aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Het uitbrengen van een advies staat het nemen van een besluit niet in de weg. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen. Het bevoegd gezag dient altijd de termijn van 8 weken in acht te nemen. De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Het bevoegde gezag dient hiervan op dezelfde manier mededeling te doen als van de kennisgeving van de aanvraag. Deze verlenging van 6 weken is voornamelijk bedoeld om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies.

Op grond van Artikel 3.6 Awb dient het bestuursorgaan zelf een termijn te stellen voor het uitbrengen van advies, indien dit niet reeds bij wettelijk voorschrift is bepaald. Deze termijn mag niet zodanig kort zijn, dat de adviseur zijn taak niet naar behoren kan vervullen. Gelet op de beslistermijn dient het uitbrengen van het advies door de welstands- en monumentencommissie parallel te lopen aan de beoordeling van de aanvraag door het bevoegde gezag. Dit parallel lopen van het advies en de beoordeling gebeurt ook al in het kader van de verlening van de evenementenvergunning waarbij een advies van de brandweer is vereist.

Het definitieve besluit wordt gepubliceerd en zes weken ter inzage gelegd waarbij het wordt opengesteld voor het indienen van bezwaar. Het besluit treedt in werking met ingang van de dag na haar bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken.

In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt conform de aanvraag verleend. Men spreekt ook wel van de fictieve vergunningverlening. De van rechtswege verleende vergunning treedt in werking met ingang van de dag na de bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken of indien bezwaar is gemaakt, op dit bezwaar is beslist.

Artikel 12. Weigeringsgronden

De omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien er strijd is met één van de toetsingscriteria uit het bestaande toetsingskader. De afzonderlijke toetsingskaders zijn onder de Wabo namelijk blijven bestaan. In het kader van dit artikel moet worden afgewogen in hoeverre het belang van monumenten in het geding is. Inhoudelijk kan aangegeven worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat het belang van de monumentenzorg zich niet tegen de vergunningverlening mag verzetten. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld. De vergunning moet op grond van dit artikel worden verleend in de gevallen dat de monumentale waarden in voldoende mate in stand blijven en niet onevenredig worden aangetast. Zie ook de toelichting bij Artikel 9.

Artikel 13. Intrekken van de vergunning

Dit artikellid bevat de mogelijke gronden om een vergunning in te trekken. De bepaling onder b heeft de volgende achtergrond: als de omstandigheden bij de vergunninghouder ten aanzien van het gemeentelijk monument wijzigen, dan zou het zo kunnen zijn dat als er een nieuwe belangenafweging zou kunnen plaatsvinden, de belangen van het

gemeentelijk monument behoren voor te gaan. In dat geval moet het bevoegd gezag mogelijkheden hebben om de vergunning in te trekken.

HOOFDSTUK 4. RIJKSMONUMENTEN

Artikel 14. Vergunning voor rijksmonument

Lid 1

De procedure voor de afgifte door het bevoegd gezag van de vergunning voor rijksmonumenten staat in paragraaf 3.3 van de Wabo en Afdeling 3:4 van de Awb. De uniforme openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor rijksmonumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten. Voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 dient namelijk de reguliere procedure gevolgd te worden. Door de inwerkingtreding van de Wabo vindt er geen wijziging in de voorbereidingsprocedure voor de omgevingsvergunning voor rijksmonumenten plaats. Door dit onderscheid in procedures is de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk. Dit heeft tot gevolg dat de adviestermijn voor rijksmonumenten ook langer zal zijn. Door de komst van de Wabo wordt de kring van belanghebbenden vergroot. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan een ieder een zienswijze indienen. Voorheen konden alleen belanghebbenden zienswijzen indienen. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, i.c. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en buiten de bebouwde kom ook Gedeputeerde Staten (hierna: GS), moeten binnen 8 weken (Art. 6.4 Bor) na verzending van de adviesaanvraag adviseren. Het definitieve besluit moet binnen zes maanden na ontvangst van de aanvraag worden genomen. Op het definitieve besluit kan nog slechts door belanghebbenden beroep worden ingesteld.

De voorgenomen beperking adviesplicht van de rijksdienst vanaf 2009 zal op bovenstaande van invloed zijn. Daarom wordt de verplichte advisering in het wetsvoorstel 'Wijziging van de Monumentenwet 1988 in verband met onder meer beperking van de ministeriële adviesplicht bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor rijksmonumenten los gelaten. Alleen wanneer er sprake is van reconstructie, sloop en herbesteding van een rijksmonument zal de adviesplicht van toepassing blijven. Ter compensatie van het wegvallen van het advies van de rijksdienst zullen alle gemeenten vanaf 2009 een commissie moeten hebben aangesteld, die onafhankelijk en deskundig is. Het overgangartikel 64 in de Monumentenwet 1988, waarin de rijksdienst bij afwezigheid van een dergelijke commissie in diens advisering trad, is ingetrokken. Indien het rijksmonument buiten de bebouwde kom ligt, is het college van B&W verplicht om een afschrift van de aanvraag aan GS te zenden. GS kunnen de adviesbevoegdheid vervolgens naar eigen inzicht invullen en al dan niet tot advisering overgaan, waarvoor men twee maanden de tijd heeft. Het is gewenst dat GS al op voorhand kenbaar maken in welke gevallen zij niet adviseren, zodat de beoogde tijdswinst ook daadwerkelijk kan worden gehaald.

Lid 2

De Monumentenwet 1988 schrijft voor dat de welstands- en monumentencommissie bij de aanvragen om een omgevingsvergunning voor rijksmonumenten wordt ingeschakeld.

HOOFDSTUK 5. INSTANDHOUDING VAN ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSGEBIEDEN

Artikel 15. Instandhoudingbepaling

De Wet op de archeologische monumentenzorg van 21 december 2006 verplicht de raad om, bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Het uitgangspunt van deze wet (voortvloeiend uit het Verdrag van Malta) en daarmee ook van deze verordening, is daarom primair dat in het bestemmingsplan, door middel van een gemeentelijke archeologische verwachtingskaart,

wordt vastgelegd waar zich archeologische waarden in de bodem kunnen bevinden. Dit artikel voorziet in de behoefte aan een overgangperiode tot het moment dat een bestemmingsplan 'Malta-proof' is.

De gemeente Dordrecht beschikt sinds 2009 over een gemeentelijke archeologische verwachtingskaart.

Lid 1

Tot het moment dat een 'Malta-proof'-bestemmingsplan kan worden vastgesteld, biedt deze verordening bij wijze van artikel 15 de nodige bescherming aan archeologische waarden in de bodem. Het eerste lid van artikel 15 biedt bescherming door het opgenomen verbod om afhankelijk van het geldende archeologische belang dieper dan 40 cm, 70 cm of 100 cm de bodem te verstoren.

Bij de toetsing van vergunningaanvragen wordt een bodemverstoringsdiepte van maximaal 40 cm toegestaan in gebieden met een zeer hoge archeologische verwachting. Het betreft de historische binnenstad van Dordrecht en terreinen die zijn aangemerkt op de provinciale Archeologische Monumentenkaart. De vrijstelling tot 40 cm beneden maaiveld is gebaseerd op het toestaan van normale – één spadiepe - ingrepen. Deze diepte wordt in Dordrecht al jarenlang gebruikt. Landelijk varieert in vergelijkbare situaties de diepte van 0 tot 50 cm.

Een bodemverstoringsdiepte van maximaal 70 cm wordt toegestaan in gebieden met een hoge archeologische verwachting. De vrijgestelde 70 cm is gebaseerd op de tot nu toe bekende minimale dikte van het afdekkende Merwededek, een pakket rivierafzettingen na de Sint Elisabethsvloed van 1421. In het gebied met een hoge archeologische verwachting zijn twee in 1421 verdrongen middeleeuwse dorpen teruggevonden op en nabij rivieroeveren op een diepte vanaf 70 cm beneden maaiveld.

Een bodemverstoringsdiepte van maximaal 100 cm wordt toegestaan in gebieden met een middelmatige archeologisch verwachting. De vrijgestelde 100 cm is gebaseerd op de tot nu toe uit meerdere onderzoeken bekende minimale dikte van het afdekkende Merwededek in dit tussen rivieroeveren liggende komgebied.

Lid 2

In het tweede lid van artikel 15 worden een vijftal uitzonderingsmogelijkheden gegeven op het eerste lid.

De landelijke en provinciale kaarten hanteren over het algemeen een driedeling wat betreft de mate waarin archeologische waarden in de bodem kunnen worden aangetroffen. Deze archeologische verwachtingswaarden zijn vervolgens gekoppeld aan een aantal m² te verstoren verwachtingsgebied. In Dordrecht is de verstoringsdiepte een belangrijker criterium dan het verstoringsoppervlak. Een complete middeleeuwse terp kan bijvoorbeeld slechts 10x12 meter zijn (120 m²). Aan het te ontgraven oppervlak wordt in de gemeente Dordrecht, onder verwijzing naar artikel 41a van de Monumentenwet 1988, geen minimaal of maximaal aantal m² verbonden.

Onderdeel b ziet op de situatie dat het bestemmingsplan wel up-to-date is als bedoeld in de inleidende toelichting bij dit artikel. In dat geval biedt het bestemmingplan, aan de hand van de daarin opgenomen archeologische verwachtingskaart, voldoende bescherming aan de in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

In onderdeel c wordt een aantal mogelijkheden genoemd dat voorheen in de Wet ruimtelijke ordening was opgenomen en nu in artikel 2.12 Wabo. Het gaat hier om het oude projectbesluit, de oude binnenplanse ontheffing, de oude tijdelijke ontheffing en de oude buitenplanse ontheffing (voorheen de artikelen 3.10, 3.22 en 3.23 Wro) Deze bepalingen zijn met de Invoeringswet Wabo komen te vervallen.

Wel geldt nog steeds dat dergelijke besluiten tot stand kunnen komen doordat bij de aanvraag voorschriften kunnen worden opgenomen met betrekking tot archeologische

waarden in het gebied waarvoor de aanvraag geldt. Aan de aanvraag wordt dan de voorwaarde verbonden dat een rapport wordt overlegd waarin de archeologische waarden van het te verstoren terrein in voldoende mate zijn vastgesteld.

Op grond van onderdeel d van dit artikel kan het college nadere eisen stellen met betrekking tot de uitvoering van de bodemverstorende werkzaamheden in een archeologisch verwachtingsgebied. Vooruitlopend op een 'Malta-proof' bestemmingsplan kunnen deze nadere eisen inhoudelijk aansluiten op de situatie dat (in een bestemmingsplan waarin een archeologische paragraaf is opgenomen) de verstorende werkzaamheden worden uitgevoerd aan de hand van een aanlegvergunning, waarin vereisten betreffende de bescherming van archeologische waarden zijn opgenomen, een en ander conform de handreiking van de VNG 'Verder met Valletta'.

Onderdeel e ziet op situaties buiten de aanvraag als bedoeld in onderdeel c. Het gaat hier in de eerste plaats om een verkapt vergunningstelsel ten behoeve van het realiseren van een fysiek project. Er is voor gekozen om deze bepaling dan ook onder de Wabo te laten vallen. Op grond van artikel 17 zijn de bepalingen uit hoofdstuk 3 van overeenkomstige toepassing verklaard op de beoordeling van het rapport door het bevoegd gezag. Dit rapport wordt in de nadere eisen onder d gevraagd en komt overeen met de mogelijkheid in artikel 39, lid 2, van de Monumentenwet 1988 in geval van een bestemmingsplan in de geest van het Verdrag van Malta.

Artikel 16. Opgravingen en begeleiding

De gemeente Dordrecht kiest voor een regierol bij archeologisch onderzoek binnen het gemeentelijk grondgebied. Sinds de aanstelling van een gemeentelijk archeoloog in 1995 treedt de gemeente op als bevoegd gezag. Het bevoegd gezag vraagt advies aan de gemeentelijk archeoloog, zijnde een senior archeoloog.

Om de regierol goed te kunnen uitoefenen laat het college een programma van eisen opstellen waarmee de kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek (lid 1, onder a). Een programma van eisen dient voor elk archeologisch onderzoek opgesteld te worden, ook voor een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen. Vervolgens wordt van de archeologisch uitvoerder verwacht dat hij in een plan van aanpak weergeeft hoe hij specifiek de gestelde kaders, zoals omschreven in het programma van eisen, denkt te gaan invullen (lid 1, onder b).

Afwijkingen van het programma van eisen dienen vooraf aan het bevoegd gezag voorgelegd en onderbouwd te worden. De uitvoer conform het programma van eisen kan in het veld worden getoetst. Het conceptrapport van het onderzoek dient altijd aan het bevoegd gezag te worden voorgelegd ter toetsing aan het programma van eisen.

Artikel 17. Procedure

Zoals hierboven al is aangegeven is er bij artikel 15, tweede lid, onder e en artikel 16, eerste lid, onder b sprake van een verkapt vergunningstelsel bij de uitvoering van een fysiek project. Om deze reden is de Wabo van toepassing verklaard. De bepalingen uit de artikelen 10, 12 en 13, welke zien op de verlening van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, kunnen derhalve van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Voor de toelichting wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij deze artikelen.

HOOFDSTUK 6. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 18. Tegemoetkoming in schade

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat de Erfgoedverordening zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is (BR 86,604). Voor het archeologische deel van de verordening dient echter, op grond van de Wet op de Archeologische monumentenzorg, wel een schadevergoedingsregeling in de verordening opgenomen te worden. De rijksregeling voor excessieve opgravingskosten is

ingående 2009 niet meer van toepassing. Het 'veroorzaker betaalt principe', zoals dat in de memorie van toelichting van de Wet op de Archeologische monumentenzorg is verwoord, staat bij de afweging tot toekenning van schadevergoeding voorop en geldt voor alle genoemde onderdelen (a t/m e). De gemeente Dordrecht weegt per geval wat 'redelijk' of 'buitenproportioneel' is.

In deze verordening is gekozen voor een schadevergoedingsbepaling, waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het bevoegd gezag mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen.

Er is geen procedure voorgeschreven voor het bepalen van de tegemoetkoming. De procedure op grond van afdeling 6.1 Wro jo. afdeling 6.1 Bro kan worden toegepast, echter alvorens daartoe te besluiten maakt de gemeente Dordrecht een inschatting van de schade ten opzichte van de kosten en omvang van deze procedure.

Artikel 19. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de komst van de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere eisen die het college kan stellen op grond van artikel 9, derde lid en artikel 15, met uitzondering van het tweede lid, onder e. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is geregeld in de Wet economische delicten (Wed). Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Voor de strafbaarstelling van de nadere eisen geldt dat artikel 154, lid 1, van de Gemeentewet aan de raad een keuzemogelijkheid laat om op overtreding van verordeningen straf te stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. De op te leggen boete voor strafbare feiten in de eerste categorie is maximaal € 370,- (januari 2008); in de tweede categorie maximaal € 3700,- (januari 2008). Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in genoemde categorieën.

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijpen de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor het overtreden van de nadere regels voor de hand liggend.

Artikel 20. Toezichthouders

In dit artikel worden toezichthouders aangewezen overeenkomstig modelbepaling 90.M van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. Het aanwijzen van toezichthouders ingevolge het tweede lid kan door het college geschieden. Deze aanwijzingsbevoegdheid staat los van de vergunningverlening en valt derhalve buiten het bereik van de Wabo. De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 van de Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften. Toezichthouders worden in artikel 5:11 Awb omschreven als zijnde personen, die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift, zodat de aanwijzing van toezichthouders derhalve op basis van de Erfgoedverordening Dordrecht kan plaatsvinden.

In artikel 5:13 Awb is het evenredigheidsbeginsel neergelegd, wat inhoudt dat een toezichthouder zijn bevoegdheid slechts mag uitoefenen voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak noodzakelijk is. Een toezichthouder kan daarom niet te allen tijde gebruik maken van alle bevoegdheden die in de Awb standaard aan toezichthouders worden toegekend. Steeds zal de afweging gemaakt moeten worden of het voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Bepalend hiervoor is de aard van het voorschrift op de naleving waarvan een toezichthouder moet toezien.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Nadrukkelijk zij hier vermeld dat het college op grond van dit artikel niet zelf opsporingsambtenaren aanwijst als bedoeld in artikel 141 Strafvordering. Dat kan en hoeft het college ook niet te doen aangezien artikel 142 lid 1 sub c Wetboek van Strafvordering regelt dat bij verordening aangewezen toezichthouders ook opsporingsbevoegdheid toekomt. Deze buitengewone opsporingsambtenaren hebben in de regel een opsporingsbevoegdheid voor een beperkt aantal strafbare feiten.

HOOFDSTUK 7. SLOTBEPALINGEN

Artikel 21. Intrekken oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de Monumentenverordening, zodat niet twee verordeningen van kracht zijn die hetzelfde onderwerp regelen. Het uitdrukkelijk intrekken van een oude regeling mag niet achterwege worden gelaten met een beroep op het beginsel dat een vroegere regeling ter zijde wordt gesteld door een latere regeling.

Artikel 22. Overgangsrecht

In de praktijk blijkt het overgangsrecht vaak problemen te geven. Indien bijvoorbeeld een regeling wordt ingetrokken, is het niet altijd duidelijk welke gevolgen de intrekking moet hebben voor op die regeling gebaseerde beschikkingen. Vanwege de rechtszekerheid en de eerbiediging van bestaande rechten is daarom in deze verordening een overgangsbepaling opgenomen. De bestaande rechten betreffen in dit geval de aanwijzing tot monument (artikel 3) en de vergunningverlening (artikel 9).

In het eerste lid worden de op grond van de oude verordening op de gemeentelijke monumentenlijst voorkomende monumenten geacht te zijn aangewezen en geregistreerd overeenkomstig deze nieuwe verordening. In het tweede lid is geregeld dat aanvragen om een omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, die zijn ingediend vóór het van kracht worden van deze verordening, worden afgehandeld op grond van de oude verordening. Voor een bepaalde overgangperiode zullen er dus twee procedures gelden. Indien de verordening niet tijdig aan de Wabo is aangepast, terwijl deze wet al wel in werking is getreden zet de Wabo de bepalingen uit de verordening aan de kant. De Wabo gaat namelijk voor op lagere regelgeving. De bepalingen uit de verordening zijn van rechtswege onverbindend. Bij een nieuwe aanvraag voor een vergunning gelden dan de bepalingen uit de Wabo.

Artikel 23. Inwerkingtreding

Bekendmaking van deze verordening moet op grond van artikel 142 van de Gemeentewet plaatsvinden tenminste één dag voor inwerkingtreding.

Artikel 24. Citeertitel

Dit artikel noemt de naam van de verordening.